

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 9/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu Mojmíra Mamojku, a zo sudcu Petra Straku a sudcu Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžk 28/2017 z 28. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. novembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžk 28/2017 z 28. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi. Sudca spravodajca Ladislav Orosz bol podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 členom IV. senátu ústavného súdu, ktorý pracoval do 16. februára 2019 (deň uplynutia funkčného obdobia jeho členov, pozn.) v zložení Ľudmila Gajdošíková (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Ladislav Orosz.

3. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľa rozhodnutá pôvodným IV. senátom ústavného súdu. Preto bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. Podľa čl. II bodu 5 rozvrhu práce na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce pracuje III. senát ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Peter Straka

a Martin Vernarský. O ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo teda rozhodnuté v tomto zložení senátu.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako zamestnanec 12. augusta 2015 utrpel vážny pracovný úraz pri výkone práce technika údržby lietadlovej techniky, v dôsledku ktorého utrpel stratové poranenie mäkkých tkanív tváre a oka, zlomeniny tvárových kostí a devastačné poranenie pravej hornej končatiny. Vyšetrowanie príčin vzniku tohto pracovného úrazu vykonal Inšpektorát práce Trenčín (ďalej len „inšpektorát práce“) v zmysle § 7 ods. 3 písm. b) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) so záverom, že ide o závažný pracovný úraz podľa § 17 ods. 4 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o BOZP“).

5. V súvislosti s vyšetrowaním príčin vzniku pracovného úrazu vydal inšpektorát práce protokol o vyšetrowaní príčin vzniku pracovného úrazu sp. zn. ITN-28-4-2.2/P-J2-15 z 18. novembra 2015 (ďalej aj „protokol“), v ktorom v časti „G. Zistené nedostatky“ v príčinnej súvislosti s udalosťou konštatoval viaceré zistené nedostatky na strane sťažovateľa ako poškodeného:

„a) Zamestnanec [REDAKOVANÉ] nevykonával prácu (vizuálnu kontrolu správnej činnosti pravého motora) v súlade s poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručností v rámci získanej odbornej spôsobilosti, čo je porušením § 12 ods. 2 písm. c) bod 2 zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

b) Zamestnanec [REDAKOVANÉ] pred výkonom práce požíval alkoholické nápoje, čo je porušením § 12 ods. 2 písm. k) zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“

V príčinnej súvislosti s udalosťou inšpektorát práce nedostatky na strane zamestnávateľa sťažovateľa ako poškodeného nezistil.

6. V predmetnom protokole bolo zamestnávateľovi sťažovateľa ako poškodeného inšpektorom práce v súlade s § 12 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii práce navrhnuté opatrenie zabezpečiť kontroly v zmysle § 9 ods. 1 písm. b) zákona o BOZP tak, aby sa zistovalo, či zamestnanci aj na vysunutých pracoviskách nie sú pod vplyvom alkoholu s cieľom zaistiť maximálnu bezpečnosť pri činnostiach súvisiacich s predletovou prípravou.

7. Predbežným opatrením z 18. januára 2016 Sociálna poisťovňa v rámci konania o priznaní nemocenského pristúpila na podklade už označeného protokolu ku kráteniu nemocenského. V nadväznosti na uvedené sa sťažovateľ žalobou doručenou Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) domáhal preskúmania zákonnosti protokolu o vyšetrowaní príčin vzniku pracovného úrazu sp. zn. ITN-28-4-2.2/P-J2-15 z 18. novembra 2015.

8. Krajský súd uznesením sp. zn. 13 S 20/2016 z 19. októbra 2016 v súlade s § 98 ods. 1 písm. e) zákona č. 162/2015 Z. z. *Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov* (ďalej len „*Správny súdny poriadok*“) žalobu sťažovateľa odmietol z dôvodu, že bola podaná zjavne neoprávnenou osobou. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol:

„10. *Správny súd zistil, že žalobca bol v čase vzniku pracovného úrazu na základe pracovnej zmluvy zo dňa 27.8.2014 zamestnaný v [redacted] [redacted] na pozícii technik údržby lietadlovej techniky. U zamestnávateľa žalobcu žalovaný orgán verejnej správy vykonal inšpekciu práce, ktorej výsledky vrátane zistených nedostatkov zhrnul do Protokolu o výkone inšpekcie práce zo dňa 18.11.2015.*

11. *V prejednávanej veci žalovaný v súvislosti s vykonanou inšpekciou navrhol zamestnávateľovi žalobcu ako jedinému subjektu uloženie opatrenia potrebného na zlepšenie zisteného stavu. Nakoľko v predmetnom administratívnom konaní sa predbežne rozhodovalo výlučne o povinnostiach zamestnávateľa a nie žalobcu (protokol sa stáva záväzným podkladom na začatie správneho konania o možnom uložení sankcie zamestnávateľovi žalobcu), rozhodnutie v podobe protokolu sa priamo týka len zamestnávateľa, [redacted] [redacted] Predmetné rozhodnutie svojimi účinkami v podobe navrhnutého opatrenia neovplyvňuje právnu pozíciu žalobcu, t. j. priamo nezasahuje do právnej sféry žalobcu a ani nespôsobuje zmenu jeho právneho*

postavenia. Z pohľadu účinkov preskúmaného rozhodnutia žalovaného nebolo rozhodnuté o žiadnych právach alebo povinnostiach žalobcu. Preto žalobca nemohol byť priamo ukrátený na svojich právach.“

9. Proti uzneseniu krajského súdu sťažovateľ podal kasačnú sťažnosť podľa prvej hlavy piatej časti Správneho súdneho poriadku, ktorú založil na dôvode podľa § 440 ods. 1 písm. j) Správneho súdneho poriadku (krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že žaloba bola nezákonne odmietnutá) a ktorou žiadal, aby kasačný súd uznesenie krajského súdu v napadnutom výroku vo veci samej zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

10. O kasačnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že kasačnú sťažnosť zamietol. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa so závermi uvedenými v uznesení krajského súdu sp. zn. 13 S 20/2016 z 19. októbra 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) v celom rozsahu stotožnil.

11. Sťažovateľ s názorom vysloveným v napadnutom uznesení nesúhlasí a v súvislosti s tým uvádza: *„Sťažovateľ považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že Najvyšší súd SR (rovnako ako aj krajský súd) vykonali taký výklad... relevantných ustanovení S. s. p., ktorý je ústavne neudržateľný a neakceptovateľný, pretože vo svojom dôsledku obmedzuje základné právo na súdnu ochranu, pretože zo súdneho prieskumu vylučuje také rozhodnutie, ktoré z neho nie je vylúčené.“*

12. Na podporu svojich tvrdení sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 19/2014 z 30. septembra 2015, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že hoci ani protokol o vyšetrení príčin pracovného úrazu a ani dodatok k protokolu podľa § 14 zákona o inšpekcii práce samy osebe nemajú povahu rozhodnutí vydaných v správnom konaní a nemajú formálne náležitosti takýchto rozhodnutí, je nevyhnutné s ohľadom na ich účinky vo vzťahu k právnemu postaveniu kontrolovaného subjektu považovať ich za tzv. fiktívne rozhodnutia v rozsahu vysporiadania sa s námietkami kontrolovaného subjektu a v rozsahu uloženia opatrení podľa § 12 ods. 2 zákona o inšpekcii práce. Protokol o vyšetrení príčin vzniku

pracovného úrazu, ako aj dodatok k takémuto protokolu je tak potrebné považovať za procesné úkony správneho orgánu, ktorých obsah má autoritatívny vzťah k jeho adresátom a správny orgán v takomto prípade vystupuje v úlohe vykonávateľa štátnej moci, a nie iba v pozícii oznamovateľa. Vzhľadom na doteraz uvedené sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že *„je nepochybné, že Najvyšší súd SR o tej istej právnej otázke, v obdobnej veci (v predmetnej veci sťažovateľa o prípustnosti vecného prieskumu protokolu inšpektorátu práce), rozhodol odlišne (s diametrálne odlišným výsledkom), pričom svoj názorový posun v otázke požiadaviek na prípustnosť vecného prieskumu protokolu inšpektorátu práce, žiadnym spôsobom neodôvodnil“*.

13. Podľa názoru sťažovateľa skutočnosť, že zákon o inšpekcii práce v § 14 ods. 5 ukladá inšpektorátu práce povinnosť doručiť jedno vyhotovenie protokolu z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania aj zamestnancovi, ktorý utrpel tento pracovný úraz, u ktorého vznikla choroba z povolania alebo ktorý je ohrozený chorobou z povolania, nasvedčuje tomu, že predmetný protokol má vplyv na práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti zamestnanca. V opačnom prípade *„by zákonodarca nemal žiaden dôvod, prečo by inšpektorátu práce ukladal povinnosť doručovať jedno vyhotovenie protokolu z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu aj zamestnancovi, ktorý utrpel tento pracovný úraz“*.

14. *Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd zamietol jeho kasačnú sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu, v dôsledku čoho sa ani krajský súd a ani najvyšší súd nezaoberali jeho argumentáciou obsiahnutou v žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia – protokolu, vypracovaného Inšpektorátom práce Trenčín, bolo porušené jeho základné právo na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu garantované čl. 39 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.*

15. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie garantované v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj právo na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu garantované v článku 39 ods. 1 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu SR spi. zn. 10Sžk/28/2017 zo dňa 28. 8. 2018 porušené b o l o.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu SR spi. zn. 10Sžk/28/2017 zo dňa 28. 8. 2018 a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Relevantné právne normy a právne hodnotenie ústavného súdu

16. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

19. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

20. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

21. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

23. Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

24. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

III.

Právne závery ústavného súdu

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

26. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

27. Ústavný súd konštatuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. US 27/04, I. US 74/05).

28. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktorých prioritnou úlohou je chrániť zákonnosť, mohol by nahradiť napadnuté právne názory všeobecného súdu iba v prípade, ak by bolo napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné. Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok

porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

29. Sťažovateľ v rámci svojej sťažnostnej argumentácie spochybňuje ústavnú udržateľnosť právneho názoru najvyššieho súdu, ktorý tento vyjadril vo svojom napadnutom uznesení a podľa ktorého protokol o vyšetrení vzniku pracovného úrazu svojimi účinkami neovplyvňuje právnu pozíciu sťažovateľa, a teda nezasahuje do jeho právnej sféry. S poukazom na uvedené je sťažovateľ toho názoru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu *spočíva na arbitrárnom výklade práva a je v extrémnom rozpore s ideou spravodlivosti.*

30. Ústavný súd v tomto konaní pristúpil ku skúmaniu, či právny názor vyslovený v napadnutom uznesení najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska udržateľný a akceptovateľný.

31. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

„13. Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie prípustnosti súdneho preskúmania rozhodnutí orgánov verejnej správy je teda vždy ich spôsobilosť zasiahnuť do práv, slobôd alebo záujmov subjektov, ktorým sú určené. Súdnemu preskúmaniu preto podliehajú aj také správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nespĺňajú formálne náležitosti rozhodnutia, za predpokladu, že sa nimi právne záväzným spôsobom (bez možnosti nápravy prostredníctvom riadnych opravných prostriedkov) zakladajú, menia alebo rušia práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo sa ich priamo dotýkajú

14. Kasačný súd tak vzhľadom na uvedené a po preskúmaní administratívneho spisu žalovaného uvádza, že v napadnutom Protokole o vyšetrení vzniku pracovného úrazu zo dňa 18.11.2015 neboli sťažovateľovi určené nijaké povinnosti, ktorými by sa zasahovalo do jeho práv a právom chránených záujmov. V napadnutom protokole žalovaný v súvislosti s vykonanou inšpekciou navrhol zamestnávateľovi sťažovateľa uloženie opatrenia na zlepšenie zisteného stavu. V predmetnom administratívnom konaní sa rozhodovalo o povinnostiach zamestnávateľa sťažovateľa a nie o povinnostiach samotného sťažovateľa. Napadnutý protokol nijakým spôsobom nezasahoval do sféry práv a povinností sťažovateľa a ani mu nespôsobil zmenu jeho právneho postavenia.

15. *Protokol o vyšetrení vzniku pracovného úrazu zo dňa 18.11.2015 svojimi účinkami v podobe navrhnutého opatrenia zamestnávateľovi sťažovateľa neovplyvňuje právnu pozíciu sťažovateľa, a teda nezasahuje do jeho právnej sféry. Kasačný súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že z pohľadu účinkov preskúmaného rozhodnutia žalovaného nebolo rozhodnuté o žiadnych právach alebo povinnostiach sťažovateľa, a preto nemohol byť sťažovateľ napadnutým protokolom priamo ukrátený na svojich právach.*

16. *Z uvedených dôvodov považoval kasačný súd právne závery krajského súdu, že sťažovateľ nemohol byť osobou oprávnenou na podanie žaloby, za vecne správne. Krajský súd tak podľa názoru kasačného súdu postupoval v súlade so zákonom, keď žalobu ako podanú zjavne neoprávnenou osobou odmietol podľa § 98 ods. 1 písm. e) S.s.p.*

17. *Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.“*

32. Podľa § 7 ods. 3 písm. b) zákona o inšpekcii práce inšpektorát práce vyšetruje príčiny vzniku pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, príčiny závažnej priemyselnej havárie, bezpečnostné, technické a organizačné príčiny vzniku choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania, vedie ich evidenciu a podľa potreby vyšetruje príčiny vzniku aj ostatných pracovných úrazov.

33. Podľa § 13 zákona o inšpekcii práce v prípade zistenia nedostatkov u kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, je inšpektor práce povinný vypracovať protokol...

34. Podľa § 14 ods. 1 zákona o inšpekcii práce protokol obsahuje označenie príslušného inšpektorátu práce, meno a priezvisko inšpektora práce, ktorý vykonal inšpekciu práce, označenie kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, miesto a čas vykonania inšpekcie práce, predmet inšpekcie práce, zistené porušenia predpisov a záväzkov vyplývajúcich

z kolektívnych zmlúv, podpis a vyjadrenie zamestnávateľa alebo ním povereného zamestnanca, alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, k zisteným porušeniam predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a k ďalším skutočnostiam uvedeným v protokole, stanovisko inšpektora práce k tomuto vyjadreniu, dátum vypracovania a dátum prerokovania protokolu, podpis inšpektora práce a odtlačok pečiatky. Protokol obsahuje aj vyjadrenie právnickej osoby alebo fyzickej osoby ku skutočnostiam uvedeným v protokole, ktoré sa jej týkajú, ak ide o vyšetrowanie udalosti uvedenej v § 7 ods. 3 písm. b)...

35. Podľa § 14 ods. 2 zákona o inšpekcii práce v protokole inšpektor práce navrhne opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. a), uloží opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. b), c), g), h) a i) a uloží povinnosť kontrolovanému zamestnávateľovi alebo kontrolovanej fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom:

a) prijať opatrenia na odstránenie zistených porušení predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a ich príčin,

b) doručiť inšpektorátu práce v určenej lehote písomnú správu o splnení opatrení na odstránenie zistených porušení predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a ich príčin.

36. Podľa § 14 ods. 5 zákona o inšpekcii práce jedno vyhotovenie protokolu inšpektorát práce doručí kontrolovanému zamestnávateľovi alebo kontrolovanej fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom. Jedno vyhotovenie protokolu z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania, inšpektorát práce doručí aj zamestnancovi, ktorý utrpel tento pracovný úraz, u ktorého vznikla choroba z povolania alebo ktorý je ohrozený chorobou z povolania; ak zamestnanec v dôsledku pracovného úrazu zomrel, jedno vyhotovenie protokolu z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu inšpektorát práce doručí blízkej osobe tohto zamestnanca, ak o to požiada.

37. Podľa § 19 ods. 1 písm. a) zákona o inšpekcii práce inšpektorát práce je oprávnený uložiť pokutu, ak tento zákon neustanovuje inak, zamestnávateľovi za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) prvom bode až treťom bode, šiestom bode a ôsmom bode alebo za porušenie záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv až do 100 000 eur, a ak v dôsledku tohto porušenia vznikol pracovný úraz, ktorým bola spôsobená smrť alebo ťažká ujma na zdraví, najmenej 33 000 eur.

38. Ústavný súd konštatuje, že inšpekcia je konaním a postupom správneho orgánu, ktorým dochádza k zisťovaniu skutkového stavu, ktorý podľa zistených záverov následne eventuálne vedie k začatiu správneho konania (podľa § 19 zákona o inšpekcii práce). Výsledky a závery inšpekcie sú zhrnuté v protokole o výsledku inšpekcie, v danom prípade v protokole o vyšetrení príčin vzniku pracovného úrazu sp. zn. ITN-28-4-2.2/P-J2-15 z 18. novembra 2015, ktorý v následne začatom správnom konaní predstavuje jeden z dôkazných prostriedkov, nezbavuje však správny orgán povinnosti vykonať v začatom správnom konaní riadne dokazovanie, výsledky tohto dokazovania vyhodnotiť a vec v súlade so zákonom posúdiť.

39. Ústavný súd ďalej konštatuje, že protokol o výsledku inšpekcie, v danom prípade protokol o vyšetrení príčin vzniku pracovného úrazu sp. zn. ITN-28-4-2.2/P-J2-15 z 18. novembra 2015, nemá formálne znaky rozhodnutia, avšak ako výsledok inšpekcie, počas ktorej boli zistené nedostatky, obsahuje autoritatívne uloženie opatrení kontrolovanému subjektu na odstránenie zistených porušení predpisov a ich príčin. Napriek tomu, že v prípade uložených opatrení nejde o sankciu, predstavuje uloženie opatrení podľa § 12 ods. 2 zákona o inšpekcii práce zásah do práv a právom chránených záujmov kontrolovaného subjektu. Preto aj takéto uloženie opatrení odstrániť nedostatky zistené inšpekciou musí mať svoj základ v riadne zistenom skutkovom stave a musí byť riadne odôvodnené. Samotné opatrenie musí byť formulované jednoznačne, t. j. musí spĺňať požiadavku tzv. materiálnej vykonateľnosti vyžadovanej pre výrok rozhodnutia.

40. Ústavný súd zdôrazňuje, že súdny prieskum protokolu je možný len za predpokladu, že obsahuje autoritatívne a vynútiteľné uloženie povinností kontrolovanému subjektu, pričom v danom prípade protokol, na ktorý sťažovateľ poukazuje v ústavnej sťažnosti a ktorý bol predmetom prieskumu príslušnými všeobecnými súdmi, takéto uloženie opatrenia síce obsahuje, avšak vo vzťahu ku kontrolovanému subjektu, t. j. zamestnávateľovi sťažovateľa, a nie vo vzťahu k sťažovateľovi ako zamestnancovi a poškodenému pracovným úrazom. Na veci nič nemení ani skutočnosť, že podľa § 14 ods. 5 zákona o inšpekcii práce inšpektorát práce protokol z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu doručil aj sťažovateľovi ako zamestnancovi, ktorý utrpel pracovný úraz, na čo poukazuje sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ako na dôkaz existencie zásahu do jeho práva, právom chránených záujmov alebo povinnosti predmetným protokolom. Samotná zákonom uložená povinnosť doručiť protokol z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu zamestnancovi, ktorý utrpel tento pracovný úraz, neznamená, že predmetným protokolom zároveň dochádza k zásahu do práva, právom chránených záujmov alebo povinnosti tohto zamestnanca.

41. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, v zmysle ktorej najvyšší súd napadnutým uznesením o tej istej právnej otázke v obdobnej veci rozhodol odlišne (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 19/2014 z 30. septembra 2015), ústavný súd ďalej uviedol.

42. V konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 8 Sžo/19/2014 najvyšší súd uznesením z 30. septembra 2015 ako odvolací súd zrušil rozhodnutie krajského súdu, ktorým krajský súd odmietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia – protokolu z vyšetrenia príčiny vzniku pracovného úrazu vrátane jeho dodatku podľa § 244 ods. 1 a 3 zákona č. 99/1963 Z. z. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) v spojení s § 247 ods. 2 OSP, keďže ide o rozhodnutie, ktorého preskúmanie je podľa § 248 OSP zo súdneho prieskumu vylúčené. Najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým zrušil uznesenie krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, v zásadnom odôvodnil tým, že protokol o vyšetrení príčin pracovného úrazu a ani dodatok k protokolu podľa inšpekcii práce síce samy osebe nemajú povahu rozhodnutí vydaných v správnom konaní a nemajú formálne náležitosti takýchto rozhodnutí, avšak s ohľadom na ich účinky vo vzťahu k právnemu postaveniu kontrolovanému subjektu je nevyhnutné považovať ich

za tzv. fiktívne rozhodnutia v rozsahu vysporiadania sa s námietkami kontrolovaného subjektu a v rozsahu uloženia opatrení podľa § 12 ods. 2 zákona o inšpekcii práce, v nadväznosti na čo takéto rozhodnutie nie je možné vylúčiť zo súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva.

43. V prípade sťažovateľa krajský súd žalobu sťažovateľa odmietol z dôvodu, že táto bola podaná neoprávnenou osobou. Uvedené rozhodnutie krajského súdu následne najvyšší súd napadnutým uznesením potvrdil a zároveň v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil, že rozhodnutie, ktorým je v danom prípade protokol o vyšetrení príčin úrazu, podlieha súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva, avšak nie na základe návrhu sťažovateľa, ktorý vo vzťahu k protokolu nevystupuje ako kontrolovaný subjekt.

44. Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd v oboch prípadoch považoval protokol o vyšetrení príčin pracovného úrazu za rozhodnutie, ktoré za už uvedených podmienok nemožno vylúčiť zo súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva, ústavný súd tak považuje už označenú námietku sťažovateľa týkajúcu sa dvojkoľajnosti rozhodovania najvyššieho súdu o rovnakej právnej otázke za zjavne neopodstatnenú.

45. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone, v nadväznosti na čo konštatuje, že záver najvyššieho súdu, podľa ktorého protokol o vyšetrení vzniku pracovného úrazu svojimi účinkami neovplyvňuje právnu pozíciu sťažovateľa, a teda nezasahuje do jeho právnej sféry, je ústavne udržateľný. Preto pokiaľ bola na uvedenom základe kasačná sťažnosť smerujúca proti uzneseniu krajského súdu zamietnutá napadnutým uznesením najvyššieho súdu, nie je možné napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za rozhodnutie, ktoré by *spočívalo na arbitrárnom, svojvoľnom a zjavne neudržateľnom a neospravedliteľnom výklade práva, a teda za rozhodnutie, ktorým boli porušené sťažovateľom označené práva.*

46. S poukazom na uvedené ústavný súd dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu v jeho napadnutom uznesení nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého

rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

47. Z citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

48. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

49. V súvislosti s namietaným porušením základného práva na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd pripomína, že sťažovateľ ich porušenie vidí v spojitosti

s označeným základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pre ktoré ústavný súd odmietol sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

50. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim z argumentačnej prepojenosti ústavnej sťažnosti v časti, v ktorej sťažovateľ navrhol vyslovenie porušenia svojich základných práv a práv procesnej povahy (čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), a časti atakujúcej základné právo hmotného charakteru z perspektívy jeho možného porušenia. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

51. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu